

1-27*

indexed

MAR 11 1942

~~engwe ka bathba~~

K32/27

(J. Naou)

matter of law (ill treatment of women) regarding
 custom (ritual) & duty of wife to take 10p (24p)
 case of wife beating, retention of child & maintenance
 indexed

Ba-bathba ba ne ba sa afile
 Isiditsane ba bothle, mme
 busa Raboosi. Motse wa bona
 o le karolo tse pedi, e le motse
 wa mosate mose (w) wola wa
 noka thokwe, o mongwe e le motse
 wa setlasing. Auji le thaba motse
 o reng a afilewe kerike ya
 fona. Monna o re a le teng setlasing
 o thwe ke seleke monna wa
 koro ya Modimola ngwana wa
 mokalabye (shihhi) ya swetseng
 thethakeng ba-bina roko, seleke
 a fapana le mosadi wa thawe
 Dimakatsi wa ba leledi
 mmina phuti wa kwa seleke, a
 tsaya patla a setla
 Dimakatsi ka yona mosadi
 a ba a rurusa. Mosadi a
 tshela noka thokwe, a isa
 molato mosate, a fithba are, ma
 seleke o nhlitile ka patla. A
 solilla kota mariping monna
 wa mmina phuti, yo e reng
 e le mmaditsela, kota a rwala
 molato, a wo beela kopetladi
 wa koro ya tladi borangwana
 dikosi tsa bathba, kobe yena
 a wo fithlisa mosate Raboosi
 Morena a laela koro seleke a
 bitswe seleke a bitswa, a nanna
 setlasing. Ke yona Raboosi a
 romela Ramabile. Mangwanaswe
 o motolo wa nawa ngwana wa
 Morena Moaola are yo
 yena, tsamaya o late seleke
 mo tlung ya thawe, a tle
 kwotleng. Ke yona Morena
 Ramabile a tloa a lata seleke,
 a fithba a mo, tswara, phafa
 a e letsa modimo wa seleke, ya
 ba ba tshela thokwe, e rile fa
 Ramabile tloalo sa Morena
 o maleledi a lebile moruleng

wa K⁹otla, a setla Selekê ka Thôka,
 a rana ka ~~se~~ sethako, a mo
 kubetsa ka thôka, Selekê a ba
 a K⁹arakatse⁹ fa lebile
 K⁹otleng. Morona Rabosi a
 tsaya ~~tsaya~~ sa dik⁹ole a
 setla Selekê ka sôna banna
 ba le K⁹otla ba rapela K⁹osi
 bare "Nce-ncen-ncen K⁹osi, Phuti.
 ka enyê e sia dithôkolo Mbaila,
 molodi wa re tswi-tswi K⁹olôpê-
 lau-sona Phuti?" K⁹osi a tlo⁹ela
 Selekê. Morona a re Selekê o nya
 pudi tse pedi janong fa, ka
 a sa ntsho pudi tse pedi
 janong K⁹otleng, o tsêlwa
 Modimo ke matêbelê. Selekê a
 re, ke na le pudi tse pedi kwa
 kae Setlasing. Banna ba ~~bolêla~~
 Kana K⁹osi ya re di tswê janong.
 Ke morona malona Selekê, bare
 ke Ramoetsi Ntladi mmina
 phuti, a tla re, "ke na le pudi
 tse pedi." Ke morona o rangwa
 masoana ba yo di lala, tsa
 fithba tsa thabiwa, nama
 tsa jêlwa K⁹otleng, Selekê a
 laiwa moro a utlwe pitsô
 ya K⁹osi, le morona a itse moro
 mosadi ka a otlwe ka patla.
 Selekê a lokollwa a ya kae
 Setlasing, ka thwê se ke ka
 tswara mosadi wa Baphuting
 ka letsô.

go re na le monna yo mongwe
 thwê Ramotênô monna wa
 wa Ba-Mosweu a ahlile kwa
 Sebake, a na le mosadi
 thwê Amankwê. Ka tsatsi
 lengwe a tswara Amankwê
 mosadi wa thwê a mo thula
 ka diatla. Mosadi a tsaba
 tshaka a ba fithba tsiditsare
 mosatê. A tsaya molatô a

unpublished

nēela Kōta nmaditsela. Kōta a di
 isa ^{ke} Kōrō ya Ntladi. Kōrō ya
~~isa~~ Ntladi ya isa ka mo mosatē; ke
~~mona~~ Raboosi a laela Ramabēlē
~~more~~ ^{ro} rongwē Mminori Nawa
 mmina phuti wa lapa le le rnyane
 la Morēna Mmalebōdi. Mminori a
~~rongwa~~ Sebakē ~~ke~~ bitsa Ramotēnō
 wa ~~ke~~ setla mosadi; Ramotēnō a
 fitha a ~~mona~~ pitsō ya ~~Kōsi~~.
 Mminori a boela Tsiditane a
 bolēlla Ramabēlē ~~more~~ monna yō
 o ~~wanne~~, Ramabēlē a bolēlla Kōsi
 Raboosi ~~more~~ Mminori o tšile, mmē
 o re Ramotēnō, monna wa ~~Baswē~~
 Ba-~~Baswē~~ o ~~wanne~~ pitsō. Kōsi
 ke ~~mona~~ a rona Mpopi Nawa,
 monna ~~more~~ Morēna Mōkōla
 wa bobedi ~~ke~~ ya latelang
 Mōkōla ka matswalō, bana
 ba Morēna Mmalebōdi. Mpopi a
 ya Sebakē, a bolēlla Ramotēnō
~~more~~ o bitswa ke ~~le~~ tšitla la
 Morēna Tsiditane. Ramotēnō a
~~mona~~ ~~ke~~ pitsō ya barongwa.
 Mpopi a boela morao Tsiditane
 a fitha a tsibisa Morēna ~~more~~
 Ramotēnō Moswē a tšantse a
~~wanne~~ ~~ke~~. Ke ~~mona~~ Raboosi a
 tla rona ~~ke~~ ngwana wa ~~more~~ wa
 bobedi Kelaotswē Nawa le Ramabēlē
 Nawa, a re, ^Eyang le late Ramotēnō
 mantlung ya ~~more~~ le mo thirang
~~ke~~ tšitla ya ~~more~~ ~~ke~~ sehiswa
 Ba ya Sebakē ba thōa ba mo
 tšwere, ba tla raye, fa ba lebile
 moruleng wa ~~ke~~ tšitla ba mo lōka
 seroba a ba a siana. E rile fa a
 fithbile ~~ke~~ tšitla, Raboosi a mo setla
 ka patla. ^{Go} ~~ke~~ setlile ~~ke~~ rōrō ka
 yona, banna ba ~~ke~~ tšitla ba ~~ke~~ kuwa
 Phuti. Phuti a siē marapō, e ~~ke~~ ke
 ya ~~ke~~ rōrō, melodi wa lla wya
 teng-teng; ke ~~mona~~ Kōsi e mo thōela.

534

Melato

motho ya utswang are, ^(U) utswa kade
 o tramayi, 'o ne o irwa ke tlala.
 Bo⁹osi I. a se ke a thbola are ke mo
 irila molato⁹ fa a bonwe ke
 basadi ba ^{gogur'e} le yena Morena, di
 ka se ke tsa ba tsa itsiwé ke
 motho, ⁹ o tla itse yena le basadi
⁹ bore motho o rapile mabêle kwa
 lepaleng. ⁹ O thubé yena Morena
 Bo⁹osi I. o ne a sa ⁹ tla thwailwa
 ke batho jaka manosi a mangwe.
 Ja ntse, ⁹ Kotteng Bo⁹osi I. o ne a nna
 kwa ⁹ modimo ⁹ le fika le phalameng
 K⁹otla yona e nna kwa tlase.
 Mo⁹ond ba re Lefi Haw Nawa monna
 wa ⁹ Mophuting a nyala mosadi
 baxe Mo⁹hidi wa ⁹ Mokwina.
 Ka tsatsi lengwe ba lwa. Molato
 o thomile mo pitseng e thbathe silwi,
 Lefi a raya mosadi are ⁹ ka gitse
⁹ le thba pitsa. ⁽⁹⁾ bo⁹obé ba
⁹ bo na le makope. Mo⁹udi
 are, 'Kana o bo o nthoma Lefi!'.
 Jaana Lefi o ne a ntse fa ⁹ tsaufi
 le mollo, Mo⁹udi a fethba ⁹ bore
 bo⁹obé bo tlolele ⁹ Lefi. ⁹ ka bo
 fisa Lefi, Lefi are ⁹ mosadi, ⁽⁹⁾
 fethba jang ⁹ ka o re fisa? Mosadi
 a phasa Lefi ka lefetho modiateng.
 Janong Lefi are, 'ke tlo⁹ ke ⁹
 watsha ka seatla' Mosadi a
 bofa ditswalo, a thula Lefi ka
 th⁹lo⁹. Lefi a ba a wela ⁹ tshé.
 Ja Lefi a emella le yena a o pa
 mosadi ka th⁹lo⁹. mosadi a
 ba a wa ka lefatshé. Mo⁹udi fa
 a tso⁹ a, a sianna mo⁹tlung, a
 tswela a tshotse thipa are ke
 thbaba monna, fela monna a
 mo amoria yona. Ka ⁹ bona jalo
 Mo⁹udi a nana a tsaya ngwana
 wa ⁹ tsakwe yo ⁹ thweng M⁹pathbe,
 a beléna tharing a ya kwa
 M⁹nathou mo⁹atsa ⁹ Morena
⁹ mabêle Ramabêle K⁹ fa betshaba

sa a⁹phathha se aro⁹ane Ramabêlê
 a a⁹ile Pōtwaneng. E rile ka
 mosā Leji a beivwa K⁹otla ke
 Mōrina Ramabêlê Nae Nawa,
 a⁹ K⁹alemêla Leji are, ^{SWA}ena o
 batlang pitseng tsa mosadi a
 apeile. Leji a re mosadi o
 mpharile ka bo⁹obê, Ramabêlê
 a re, ~~ka~~ na molatō mo⁹ena
 ke re ntsha nku, ke ya ~~o~~
 athbola. Janong Leji are, "ke ng
 le nku." Ke ~~o~~ha nku e yo ~~o~~
 tsewa ~~o~~ha th⁹abêlwa K⁹otleng
~~o~~ ja jêwa nama. Mosadi a
 laelwa ~~o~~ ya ka lapeng la
~~o~~ a⁹swê, a nama a boêla thungo
 ya ~~o~~ a⁹swê. [Sesothanyana^(a) ba~~o~~phathêla
 le ~~o~~ thweng Kaisara a utswa
 judi kwa⁹ na⁹eng, a e rwala
 ka K⁹etsê a tsêna ka Sek⁹hwa
 sa Sebōthwane. Banna ba mmatla
 ba ba mo⁹ thumana, ba mo⁹
 tšwara a tla. Molatō⁹ wa ~~o~~ a⁹swê
 wa athbolwa ke Mōrina Ramabêlê,
 a re ~~o~~ ~~o~~ K⁹athbêlô e ka tirang,
 mošimane ja sentse o⁹ ke
 K⁹iwathiswa K⁹otleng. Kaisara
 a⁹phathêla a K⁹iwata K⁹otleng
 a ~~o~~ a⁹ thupa tse tharō
 monokotlong ka morethwa. Molatō
 wa mošimane wa fêla jaana.

S. no 534 I
P.O. Rankinspass
61 Bell
Elandshoek
14/3/42 via Nylstroom

MAR 18 1942

Tshenyô ya mosadi

K32/27

Kwâ Mfathha bo⁹olo-⁹olo ⁹o⁹ thwe
 e ne e se taba ye atileng mo
 Setshabeng. ⁹O⁹ tla Tsiane mo⁹dalabye
 wa ⁹mmina phuti ya atileng ⁹ya
~~fero⁹kap~~ ditshabeng tsa ⁹ebethabeng
 o paka ⁹ore fa mosimane a
⁹entse mo⁹setane yare a peilwe
⁹re, ⁹ya ⁹monyale, o tla ⁹efiswa
 k⁹omo tse pedi ⁹o⁹ thwe tla
 k⁹arebe kapa mo⁹thephana a
 sentse ⁹batswadi ba ⁹abô
 mo⁹thephana ba ya ⁹abô
 mosimane, teng ba tla be⁹ela
 batswadi ba mosimane bare,
 e tlele ⁹le be⁹ela ber⁹om⁹ngwana
 wa lona o t⁹habile ngwana wa
 rona. Janong mosimane o tla
 bitswa batswadi ba mosimane ba
 tla molilla bare, e bona batho siba
 ba boléla ⁹ore swa⁹thelletse lapa
 la bona, mme ba tlo boléla molatô
~~wa~~ wa ⁹ore mosetsaneng, wena
 o reng mosimane? ⁹ya mosimane
 a ne a ntse a k⁹opile mo⁹setana, a
 bile a itsiwe ⁹ya ⁹abô ke ⁹ore a
 mmatlile, o tla re, ⁹molatô ke iwane.
 mo⁹setana ke tla mo⁹ tsaya, ka
 monyala. Mme fa ⁹boléla jalô a
 dumela, ⁹ya a duell tshenyô ka
 nakô yeô, e tla re ⁹ya a f⁹tsha
 ma⁹adi a ⁹ore tsaya, k⁹omo ye
 ngw⁹ ngw⁹ e tlo baa ya tshenyô.
 ke ⁹ore ⁹ya a ntsha, k⁹omo di le
 tshelêla e⁹tse ma⁹adi, ba bo⁹we
 ba tla di ⁹ana bare ⁹ya ⁹le
 le ya, molatô wa mpa. ⁹ya di tswile
 pila ⁹fedile. ⁹ya mosimane a ne a
 setse a batlile mo⁹setana ya re ⁹ya
 a bona ⁹ore, o sentse mo⁹setana a
 th⁹banama a ⁹ya ⁹ore mo⁹nyale, batswadi
 ba mo⁹setana ba batla k⁹omo di
 le pedi, e ngw⁹ k⁹omo ke ya ⁹ore,
 wisa letswêlê la mo⁹setana, e

ngwē, ke ya mayaka a mošimane
 a ~~no~~ solofitsa ~~ore~~ o tla no
 nyala a ba a ntsha patlō ya
 ya ~~ae~~. [Ba mošimane a ile
 a duela tshenyō ya pele ya
 mosetsana pele a mnyala, a
 boela a ~~ipollitsa~~ ~~apē~~ mo
 mothephaneng ka tshenyō, jnong
 a a sa duela. ~~ta~~ e se ba ~~abō~~
 mosetsana ba tla ya ~~ta~~ ~~abō~~
 mošimane ba lithla ba ba
 be ~~ela~~ bare, ~~ke~~ tlele ~~no~~ le be ~~ela~~
 ngwana yō mongwē wa lona.

Ba ~~abō~~ mošimane ba tla botsa
 fela ~~ore~~ ke mong, ~~ta~~ bape ke
 mosetsana bare, ke matšura, ke
 sepurwane. ~~ta~~ ~~ono~~ o tla di
 tlisa ka ~~ae~~. ~~ta~~ e le mošimane
 bare ngwetsi e ya tla ka ~~ae~~.
 Ba bantši mo ~~ta~~ ~~afathla~~ basetšana
 ba ba sa ~~shwang~~ mpa, ka ~~ore~~
 ba re ba ile tiro metseng ya
 Gauteng ~~ka~~ ~~shwane~~ ba ile ba
 rwele mpa tra bōna janong,
 batswadi, ba nyeme moko ~~ta~~ ba
~~opola~~ lerumo le rilweng ke
 motho ya a sa itsiweng le ba
~~abō~~. Basetšana ba ~~shwang~~ ke
 ba ~~no~~ itsiweng, batswadi ba
 ba Simane. Semami Nawa ngwana
 mokomana ~~Abmu~~ ~~iki~~ Nawa
 mmina, phuti, o tsetse ngwana
 bare Teseo, ~~ta~~ a ka a, ~~shwa~~
 tshenyō ka baka la ~~ore~~ o boile
 tipong le moimana kwa ~~shwane~~.
 A boela, a ya tiro kwa ~~shwane~~, a
 boela ~~ae~~ a le mpa, fela a sa
 sengwa ke monna wa pele wa
 le Letšhakane, a sentswē ke
 monna wa ~~shweswē~~. Se wa
~~abidi~~ monna ~~ta~~ a ka a ~~shiswa~~.
 [Ba e hare mošimane a boletse
 le mothephana, e bile ba ~~abō~~
 mothephana ba itse lesosana,

lesotlana janong la senya mosetsana,
 ya re ~~la~~ mosetsana a bele⁹ ngwana
 a feta. Ke ~~ore~~ a swa, mosimane ~~ja~~
 a ~~ke~~ a ^{duela} ~~bita~~ ba bo⁹we. ~~Ja~~ ba
 bo⁹we ba kare ba batla tefā ya
 tshenyō ba ~~abō~~ mosimane ba
~~ana~~ bare. ~~Ja~~ ka se ka ra duela
 tonki e suleng. Lesotlana Mekiya
 Makakaba a boela le mothephana
 bare Salafi Nawa, a ^(mo) solopetsa ~~ore~~
 o tla monyala, a senya Salafi a mo
 naya ngwana ~~o~~ thwē Mmamolaki,
 Mekiya a duela tshenyō ka ~~ke~~
 ya tshadi. A boela a senya mosetsana
 yō ~~apē~~ a mo naya ngwana, ~~o~~ thwē
 Meminki. Ke ~~ja~~ lesotlana le ya
 tiro Gauteng, le re le yō ~~o~~ direla
 nyalo, ya ba ~~ja~~ le yetse ruri
 lesotlana. Muti ya lona Salafi
 a sala a senywa ~~apē~~ ke monna
 yō mongwō kwa ^{merimeng} ~~dimameng~~
~~ja~~ (Rooiberg). Ka morao ~~o~~ ~~ja~~
 ngwana tse le somē le tse pedi
 Mekiya a boya Gauteng, a fithlela
 Salafi a ratile bana ba bangwe.
~~Ja~~ Mekiya Makakaba a re ke
 boledisa (Salafi) Salafi, Salafi a
~~mo~~ ray a re, ~~ja~~ amaya o yō ~~o~~ nyala
 basadi ba onong o ba nnetse
 dingwana tse ritsi kwa Gauteng.
 Mekiya a ya ~~o~~ ba ~~abō~~ ore ba
 moshekeli mosadi. Basabō ba
 ya ~~ja~~ Meminori Nawa ~~ja~~ ~~we~~
 Salafi, Salafi a bitswa Sekhoweng
 a tla ~~ja~~ ~~le~~ Lebōthwane. Dikhang
 tsa Mekiya tsa melwa ka
 lapeng, mosetsana a ~~o~~ supa
 letsatsi, a re, ~~ja~~ ~~ja~~ ke boelane
 le yena ka ~~ore~~ ~~o~~ rile a ile tiro
 a ntebala, ka sala ke ~~o~~ disa
 bana ke sokola, ka ba ka sutha
 ka ya tiro ~~ja~~ ~~we~~ ke
 tle ke apese bana bamē. Jaka tsa
 palla mosimane, a ba a boela Sekhoweng

Tšaba mosimane a sentse ka⁹ karēbē, ya
 re ka⁹ karēbē e bolēla⁹ tšore e
 sentswē ke yēna (ke yēn) mosimane
 a Janetsa ka⁹ karēbē. Taba⁹ yē e ya
 K⁹lotleng, kwa⁹ (kwa) K⁹lotleng
 mothephana, o kopuwa⁹ wō bolēla
 mabaka a⁹ tšawē a supang⁹ tšore
 ke mosimane yō. Mosimane o tla
 botswa ke banna ba K⁹lotla
 tšore a o itse mosetsana na⁹ ka
 mosimane a ka re eē ke ya mo
 itse ke mosadi wame, ke boletse
 rayē, fela ka⁹ ke ya mosenya.
 Banna ba tla re sedio mosetsana
 mosimane o ipaya na⁹ tšeng, a re
 molato⁹ tša se wa⁹ tšawē. Mothephana
 o tla thōma⁹ wō bolēla mabaka a
 nntē, a re ke wēna lesosana, ka
 tsatsi lēla kwa⁹ morā⁹ ka
 sethware sela, a ke re ke wēna! Ka
 tsatsi lēla, ba⁹ mmē ba ile tshimong
 a ke re o thlotse⁹ le rina kwa⁹ tšae
 o tšira dilō tše. Tšaba mosimane a
 ka thōka puō, banna ba re
 molato⁹ o mo letse. Janong banna
 ba tla botsisa lesosana tšore na
 le tla tsaya mosetsana wō kapa
 eē, ka⁹ le kare⁹ ke ya mo rata ke
 mosadi, ke tla mo tsaya. Ditaba
 di bolēllwa tšawē lesosana
 wō tšuwē, tšamaya o ntshe ka⁹ komo
 o nēyē ba⁹ abō mosetsana, ngwana
 wa⁹ tšawē, o suthletse metse ya
 batho. Tšaba e le tšore mosimane o
 tšanne thata a re ka⁹ se yēna,
 banna ba tla⁹ iketleng pele
 ngwana a tsalwē tšetopō re supa,
 nakedi; janong K⁹lotla e phatlalē
 tšawē tšore ngwana a tsalwē.
 Tšaba e kare ngwana a tšetswē a
 tšhwana le lesosana, ka ditsibē,
 wō kapa thō⁹ tšō, lesosana le beiwa
 K⁹lotla banna ba thbathbabe
 ngwana, tšaba ba bona tšore ngwana
 tšhwana lesosana, tšawē

534

~~Ha~~ Rafeisi a tshotse diaparo tsa bana ba
~~Moko~~ ^{Mokgōnō} ~~Mokgōnō~~, ha tratsi lengwē mošimane
 wa Mokwēna a tšlōkela, a re o batla Rosa
 Makakaba ngwana Molamu mmīna
 pitso kwa Mfathba. Molamu a tšlaloretša
 Mmoti ~~monna~~ monnawa Mokwēna ^{More}
 Rosa e na a tšerwe ^(ko) Sesotho ke ~~Mokgōnō~~ ^{Mokgōnō},
 Mmoti a boela ^{ga} tšabō. ~~Ha~~ a boya ^{ga} tšapē
 a tla le Kwatsadi, ba fithba ba re ba
 batla Rosa, e bile ba beša dikomo
 tse tharō. Molamu a ^{mo} ~~le~~ naya
 yēna ha monna wa ^{ga} tšerwe wa pele a
 mo tšeretse fela, mmē tšisang ^{ga} kōmo
 tšeo, fela le be le tšisē ya bonē le tla
 mo tsaya mosadi. Bakwēna ba tšisa
 kōmo tse tharō, mošimane wa
~~moseswen~~ ^M ~~Mokgōnō~~ ^(w) a nama a
 tsaya Rosa. Mmoti a name a sianne
 Bēlapela, a fithba ngale Sekōna.
 Ba ^M ~~Mokgōnō~~ ^{Mokgōnō} ba-bekē ^{ga} tšerwe
~~Mokgōnō~~ ^{Mokgōnō} ba re ba batla ^{ga} more
 ma ^{ga} tšadi a boya a boyē. Molamu
 a ~~name~~ a re tšaba e na le ngwana
 wa lona. Ba ^M ~~Mokgōnō~~ ^{Mokgōnō} ba-bina noho
 kwa ^{ga} Mfathba ba palēlwa jōna, ka
~~more~~ ^{Mokgōnō} ~~Mokgōnō~~ ^{Mokgōnō} setse a iphile
 yō mongwē mosadi kwa ^{ga} ~~Mokgōnō~~ ^{Mokgōnō} a sa
 itsisa Rosa. ~~Mokgōnō~~ ^{Mokgōnō} a tšōkela Rosa
 a na le bana ba pararo le yēna.

Mosetsana fa a le nopa, o ila ^{ga} tšgmaye
 le ba se nang yōna, o dirwa ke ditšhong.
~~Ha~~ lesotšana le ka senya mosetsana,
 a sekiswa, a duēla, ^{ga} boya a yo
 senya yō mongwē mosetsana ^{ga} tšapē,
^{ga} tšhwe ^{ga} kwale o ne a kwathiswa
 Kwotleng, a kwone a duēla ^{ga} kwarekē
 ya bobedi. Kajenō fa lesotšana le
 ka senya mosetsana le ya duēla, la
 boya la yo senya yō mongwē le tla
 duēla fela jalō. Janong mo basetšaneng
 ka ba bedi bā, a ka nyala fela yō a mo
 batlileng ^{ga} e ka re monna a nyotse.
 a yo tšenella lapa la monna yō
 mongwē a senya mosadi wa ^{ga} tšerwe,
 pele di tša sekwa ka lapeng ke

fa. ⁹ tla sêka monna ya sentsweng le
 ba⁹ babô mosadi ya sentsweng, ba
 na le ba⁹ babô motsenelli yo. ⁹ tla
 monna a ka ipolêla a re ke ~~ya~~^{ya},
 ba⁹ babô mosadi kapa yena monna
 yeo lapa la ⁹ tswê le Swathletsweng
 o tla bolêla ⁹ re ~~o~~ mo o tla k⁹omo
 ya dinaka. Monna wa molatô fa
 a ke ~~re~~ ⁹ re ~~re~~ na le k⁹omo, ⁹ o
 fedile e tla ba⁹ sephiri, le batho
 ba⁹ tla hallwa ke ⁹ o e tsaya,
 k⁹ang taba ya moputa wô. ⁹ tla
 thwê ya ka e tsayang k⁹ang
 o tla iswa k⁹otleng ya banna
 a jêlwa k⁹omo, ⁹ o e mmonê
 jang tabeng ~~o~~. Monna
 mongwê wa ~~o~~ Ma⁹akakaba bare
~~o~~ g⁹êlê mmina pitsi a nyala ~~o~~
~~o~~ Ma⁹fora mosadi wa mmina
 k⁹omo, ⁹ o thwê Joibe. Mosadi
 yo ~~o~~ a tshole bana, e bile ⁹ a a na
 monna ⁹ wê ya ka ~~o~~ ^{lekanang}
~~o~~ g⁹êlê. Jang batho ba thôma ⁹ o
 belaela ⁹ o e molatô o tswa ⁹ o
 g⁹êlê. Janna g⁹êlê ^M Ma⁹akakaba ke
~~o~~ a tla tsera lapa la ~~o~~ dia
 Tsiane mmina phuti, a senya
 lethari le ⁹ o thweng Onika
 Tsiane. Ba⁹ Tsiane ba name ba
 tlise molatô ~~o~~ ~~o~~ Da Dasetere
~~o~~ ⁹ wê g⁹êlê ya a ⁹ wê lêng ~~o~~ ⁹ o
~~o~~ ^{Dintahi} ~~o~~ Molatô wa bolêlla g⁹êlê,
 g⁹êlê a dumela molatô, a ba a ~~o~~ ke
 phophotha ka k⁹omo. Ba⁹ Tsiane
 ba itumela, ba ~~o~~ lapa k⁹omo baya
~~o~~ ^{ya-Masêsele} ~~o~~ g⁹êlê a sala a rapêla
 mosadi tabeng ~~o~~ ^{ye} ~~o~~, mosadi
 Joibe a mo itshwarêla tsa fêla.
 Batho ba thôma ⁹ o bôna ⁹ o e taba
 ena le mosadi, g⁹êlê yena o lokile, ke
 monna a ka ~~o~~ tira bana. Basadi ba
 re Joibe Ma⁹fora e rile e le moruta
 bana sekolong, a ba le mpa ntata⁹ wê
 yo ⁹ o thweng ^{Thojane} ~~o~~ a mo naya
 seth⁹ bae ⁹ o senya mpa

Maila ka mosadi yō mongwē wa
 lapa le lennye a tswala tšakšwane,
 tšakšwane a tswala tšodimo-wa-ntlē,
 tšodimo-wa-ntlē a nyala basadi
 ba ba bedi. Mosadi wa pele a tswala
 Sediē le Sedumedi, mosadi wa lapa
 la bobedi a tswala Thešwiwa. Bana
 ba ba malapa a tšodimo-wa-ntlē e
 ne e le bašimane fēla, sedumedi
 yēna a swa a seša mosadi. O⁹ swetse
 tšomakešapilwē. Sediē a nyala basadi
 ba ba ^{mm}bedi, wa pele ~~(te)~~ a tswala
 tšadiba, wa bobedi, mosadi a ~~(swala)~~
 tswala tšaloka, ^(mosadi) tšadiba a nyala
 basadi ba ba bedi, wa pele a tswala
 tšfolō le Sediē tšaswana fēla, wa
 bobedi mosadi a tswala tšonō le
 tšadingwē le tšathipare, tšolala le
 tšikomang e⁹ ba setsapa, bašimane
 ba bōna e le tšaphiri le Amose.
 tšothwē mmashwē tšediwa wa lapa
 la bobedi la tšodimo-wa-ntlē e ne
 e le tšifelana. tšediwa wa lapa ^(la) bobedi
 la tšodimo-wa-ntlē a ya bokgolwa ^(Dagmaneng)
 Bana ke tšotšhabō le tšmanō⁹ wa basadi,
 mosimane wa bōna ke tšodimo-wa-ntlē.
 tšotšhabō a nyalwa ke ^{Mosite} tšane tšiane
 mmina phuti. Bana ke Edia, Piti le
~~Eserano~~ ^{Motshusi} banna, le Edisa le Maria basadi
 le jono mošimane fējane. tšmanō⁹ wa
 yēna a nyalwa ⁽⁹⁾ tšerwamadi ke
 Piti. Bana ke tšmuški, tšasēka le
 tšethlong banna fēla.
 tšaloka ngwana wa Sediē I wa lapa
 la bobedi e le mosadi a nyalwa ⁹ wa
 tšaruping. Bana e le tšolōkō fēla e le
 mošesana. tšolōkō a nyalwa ⁹ wa Piti
 ke tšakšumanē⁹ tšō tšosana ya tšōrō
 ya tšakakaba ⁹ wa M⁹athla. Bana ba
 tšolōkō le tšakšumanē⁹ ke tšaloma
 mosadi, le tšorakē, le tšok⁹osi
 bašimane. tšorakē le tšok⁹osi ba
 sala ba ya tšō Gauteng le janong
 pasa ile. tšolona ngwana tšolōkō

a nyalwa ⁹ka ^M Matsieng ke Thobadi
mmina phuti. Bana ba Sealoma
le Thobadi ke Mokobya fela, e le
mosetsana, a nyalwa ⁹ka ⁹Kawebane
ke ⁹Ntsuwane mmina phuti ya
a sileng Tsiditsane. [Rak ⁹humani ⁹o
monna wa Soloko ngwana Maloka
ya tswetsweng ke Bedie I, ke yena
ya neng a tumile ka boloi bo ⁹bo
fa ⁹sa a silwe Tsiditsane. Ya ⁹o
fat paka ⁹chepitsi Molele, ⁹o ⁹thwe e
kile ngwana a timela Tsiditsane a
tserwe ke Rak ⁹humani ⁹o. a yo mo
bujela lengopeng, a bonwa ke
chepitsi Molele le Ramo ⁹kie Mtladi
fela ba tshaba a se ke a ba bona,
a utlwa mo sito wa maoto ⁹ba
tshaba. Sealoma ngwana wa
Rak ⁹humani ⁹o ya neng a nyetswe
ke Thobadi Matsiengile yena a
tuma ka boloi, fela ⁹o thwe o bile
a bo lathla. Tsadi le a bo lathlang
⁹o thwe o opele mo ⁹osi Tsiditsane
a re batho ⁹ba ⁹tho ke bonang ⁹o thwe
boloi. ⁹o thwe o ntshitse manaka
le dithare'a di gobella ka molla motshigare.

[Mo ⁹Korong ya ⁹MaKhwane ⁹o ile ⁹o
ata basadi, e seng banna.
The ⁹diwa ngwana Modimo-wa-ntle
wa lapa la bokedi o kile a bolaya
thou ka lerumi kwa Abngote
Majweng a ba. Mfathla. Mosadi wa
⁹o ⁹thwe Mmathaka a ba a apeswa
Seitho la pou molalong, le supang,
⁹o ke mosadi wa ⁹o thwe. The ⁹diwa
o kile a re a ile tiro Daamarang
a ya ntweng kwa Lesotho. E rile
mo a boya ⁹o Lesotho, a thla ⁹o a
tshotse ⁹o thwe. ⁹o thwe o ra a ile
ngwana di le tharo, ⁹o a boya
tiro a itheta a re, ⁹o panyudi
wa ⁹o thwe Swana, ke The ⁹diwa
methepha, yo a thlwang a retwa,
a retwa ke Motshako le Mmaro ⁹o

III Katšō ya Maakšwane¹⁰

534

K32/27

Katšadi Madisikō Panyudi. A re
 maakakane e re le fitha wa
 le ake fela, le re setsikō o nwire
 madi a tatswana, a a nwa a
 katbutletsa molomo; ~~ma~~napopē
 thō ~~le~~ monōmonō ngwana
 mošimane o kōmathwa fela.

[~~Le~~ Katšō ya Maakšwane
 rile ka ba le monna bare Mfōlō
 Maakšwane mmina phuti ngwana
 wa Madiba. E re e le yēna
 morēti wa Kōsi le setšaba sa
 Mfatšha. O re a re ka rēta Kōsi
 a tsoe ka mesō a ba a fithelle
 ka tadi e amusa. Ya a feditse
 rēta o re a fela ka mosate
 a fiwe majala le dinamama a jē.
 Mfōlō ke yēna yo e nenge le Kōsana
 ya Ba-Maakšwane ba bothle le
 ba kwa mošalete le sešurutse.
 Sediē I le Sediēmedi banna ba
 kwa Maakšwane ba ile ba bolaya
 taukwa Maakepapilwē. Ya naka
 Motšakō ngwana bōna o re
 ba e bolaiile ka marumō. Tau
 yare ka e tšwa moswaneng
 ya tšala Sediē ya mo Kōla
 Matla; fela a e tšaba ka lerumō.
 Sediēmedi are ke ya tšaba a ba
 a boya a re, 'Ka tšabela morolle'
 atamila, a e tšaba ka lerumō
 ya mo lōma seropē, ba e ferya
 ba e bolaya, ba e Kōla mo Matla.
 E rile ba fitha wa phōna
 Maalebōdi a ba tšakisa phōlo,
 bakalabye ba phēpha ka
 dilēpi le ka marumō, basadi ba
 tšisa majala ka nwa ka tšore
 o thwē boholo-olo majala a
 ne a nwa ka methla. Botš
 Botšosi wa pele o re e ts setse a
 sule.

6/3/42

na le batho ba bangwe ba ba
 bidiwang ~~le~~ lelope ke
 motho ya makatsang thata, le
 kora ho bina ka meputa e
 mentsi, fa lelope le ja tla la
 bina mo lapeng la motho le
 tswanela ho duelwa ka pudi
 kapa koma. ho thwe fa ekare
 lelope le binne wa se ke wa
 le naya sengwe, le tla ho opele
 pina letsatsi lo lothle mo
 tlung ya ~~na~~ mme ka o sa
 le efe sepe, le tla opele thata
 ka peli ye bothoko. mme ho
 thwe fa lelope ke ka ho opele pina
 bosung ba ba basasa, o tla swa
 wa thabuya ke medi pelong.
 lelope na le na tso e le phelang
 ka yona ke motho fela ya phelang
 ka ho binela batho, batho bona
 ba mo neele dingwe tse a ka
 phelang ka tsona. yo o mo
 timang o mo timang o mo
 ira ho isa, a ba a sipi. Mosadi
 Mamalotong Mafosa e ne e le
 yo mongwe wa ~~le~~ mo ya
 kwa Mafatha ho thoma
 phalang ho fithla Mamudu,
 fela ka tsatsi lengwe o kile a
 tlélwa ke tsetsi, o ne a ile ka
 Mamau, a na le Mosadi mo
 Mafatha ho swana Matjila mmina
 kwena kwa Mafatha. e rile fale
 ho robetswe Mamalotong
 a tsoa a nna a ~~pho~~ phophola
 ka mo dipapeng tsa batho, a
 tswara kelo ka boreledi, a isa
 kwa Kanong a tsoa a sa itse
 bore fe eng ka mo phapeng.
 ho thwe e rile bo isa a ho bona
 mpa, yare fa ba boela ka
 Mafatha kwa Mamudu, a
 bo a lwala mpa ya ~~na~~ e
 re ke. Bangwe ba re ke

Bikwe

Ore o na a duba-duba a nyatsa
 metse ya Bakatla. Yina
 Mmamalotong wa Mafora Khaitradi
 ya Koroong, Matswala Moréna
 Mokolola Nawa le Mmasetswa-
 motseng e ne e le Badimo ba
 dipitsi. Thwé ba ne ba opelwa
 diatla alwé le tshwa, bona
 ba bine mo teng. Ja paka
 Madi Ngwa mo Matsa Moréna
 Mokolola ore ba ne ba apara
 ditlamana tse ntle le matlalo
 a bo tshipa. Badimō ba ke bona
 ba neng ba dupa tlala le
 Thari mo Mafathha. Ja tlala
 e tla tla ba bolelle basadi ore
 batho ba se ka ba dika ba lemile
 ba je mabeli a dafala, bare pula
 e tla nang e tla baa ya
 medisa, byafela, eseng ya di
 byalo. Ja tla tla tsalwa basimane
 thata mo tshabeng tla
 bolella Mmasetswa-motseng le
 Mmamalotong bare, Monongwana
 thari e tla ba ya basimane fela
 jaana Setshaba sa Mafathha se
 solojele jabo fela. Ja thari e tla
 baya basetsana fela ba tla botsa
 basadi bare, Monongwana thari
 e tla ba mosetsana fela. Jaana
 batho ba solojele, ja e le ore
 tla dika fela bana ba thari
 Badimo ba dipitsi ba tla bolella
 bare, Basadi le bopolleng thari, e
 tla dika fela bana. Ja e le
 ore e tla dika e le Koroong,
 Badimo ba tla bolella bare,
 Jaana ba lowotse mesoma
 le dipethwane. Badimo ba ba
 dipitsi ba ne ba ma neng
 ba tla bonwa fa fetile
 matsatsi a mararo. Thwé
 ka morao tla matsatsi a
 mararo fa ba tla, ba bolella

batho ~~ore~~ ^o tla eng. Ja ^o tla
 bolwetse ^o gaga ya Mfathha
 Makelêpê o tla leka ^o foka nana.
 O thwê ^o badimo ^o badimo ja ba ja
 bogobê ba ne ba bo ja ka mano, ba
 bo ja ka kya tlase fela, ba bo tlolele
^o badimo, ka motho a fitha fithha a re
 o ja o tla fithhela le ^o fela
 la bogobê. Monna yo mongwê wa
 lelôpê mo ^o Mfathha e ne e le
 Mmatolô Perékisi. O re a bina a
 duêlwa ka dikomo le dipudi
 Kapa ~~le~~ ^o dinku, ja motho a re
 a ka se ke a mo naya sejo Kapa
 sengwê, o re a ka mmina pina
 a ba a swa. O thwê o ne a kôna
^o tima mollo kantle ^o metsi,
 fa a ^o tala mollo ka maoto, o
 ne a ^o pela a re, ke neilwê tshilô
 ke Molimo a see-a see, ke neilwê
 tshilô ke Molimo a see-a see. Mollo
 o be o time. O thwê ja katse e kare
 e lla ya re (nyai-nyai) ya se ke
 ya fetsa ya nna ya tma (ool)
^o badimo, ka mabotana, ^o thwê ya
 bo e thhola tsala ngwê ya motho
 fela ^o thwê ja eka bolawa, ka
 nke motho yo a swa. Mpsa
 le yona, ja e kare e boholo ya nna
 ya re ^o u-u-u, batho bare ya
 bo e thhola mokosi wa motho a
 sule. Basotho bare e kônwa ke
^o bolawa. Ja e kare bo ^o wa
 bona ^o swana tsa mashana
 di rana di lwa, bare ya bo di
 supa, moeng ya tlang ka tsatsi
 leo. Kapê ba ^o Mfathha ba dumela
^o ore fa e kare o ja, le swana
 la wa seatleng, le supa ^o ore motho
 yo mongwê o ya fithha janong.
~~Monna~~ Monna ja a kare a le
 tseleng a tswere thobana, ya
 tswa diatleng tsa ^o tswê, e
^o supa ^o ore tswa a yang o tla

534

19

Xinrent

~~fa mptrsa e bogela jalo go Mfatlha ba re
e itaya modu. Gantsi fa mptrsa e goba
jalo e ya kobiwa kapa monga yona
a e biletsa go gena gore e didimale.~~

fithbela dijo di le dintsi. [Ja eKape
 motho a tsamaya a K³opya a wa,
 Basotho bare ya bo e le K³lang e
 e iswang ke ~~Madimo~~ ba ~~shileng~~
 bo-~~ka~~ K³olia motho, yo mongwe are
 ke setlo¹⁰olo sa me, yo mongwe a
 jaana are tla se yena. Ja rengke
 yena o tla¹⁰fa e le setlo¹⁰olo (shone)
 sa me, tla a K³opye ke bone,
 jaana motho o tla K³opya a
 wa. ~~ts~~ thwe mola a welle
 Madimo ba tla tshê³a bare
 ke yena. Ja eKape motho a lwala
 a ya¹⁰teng a ba a bona mmagwe
 kapa r³aswe ya shileng, a ba a fola
 a phela, o tla ut¹⁰wa ~~si~~ tla ut¹⁰wa
 batho bare a ka be a sule, fela ~~to~~
 jaanne Madimo ba ~~ja~~swê. Ka
 saka le³o o tla ut¹⁰wa motho are
 ka ke ba tle ~~to~~ sira tiro e ka
 lokang kapa ka ut¹⁰wisa ngwana.
 the bothoko, Madimo ba ka
 (a) t³ela ut¹⁰wa bothoko le bona.
 Ja motho a lwetse, thata ~~to~~ thwe
 o tswa Madimong; ja ngwana a
 tswetse a na le, letswa³ phateng,
 o tla ut¹⁰wa ~~to~~ thwe o tswa
 Madimong le letswa³ le³o. ~~to~~ thwe
 ja ngwana wa ngwana tse tharo
 kapa tse (a) nne a ka timela
 n³eng, a sa utsuwa ke batho a
 timetse fela, ~~to~~ thwe tla nke a tla
 polawa. ~~to~~ thwe dijo o tla nne a
 di fiwa ke Madimo ~~to~~ fithbela
 ba ba ba (n³onna) mm³onna mo
 a leng teng. Batho-batsho ba ba
 ntsi ba dumela ~~to~~ore Madimo
 ba ja dijo. [M³onna mongwe mo
 ka M³athba fa ~~to~~ asilwe mo
 Potwaneng leina la ~~to~~swê ~~to~~
 thwe ke tirilwe a swa. Ja a swa
 a laela Sofia Molefe mosadi wa
~~to~~swê ~~to~~ore a nne a tsholile mosadi
 wa ~~to~~swê, a o ise lebitleng la

534

Phela le ~~ro~~ robala pila, ~~to~~ thwe
 Radimo ba mo robalese. Batho-batho
 ba bantsi ba tshephile ~~ore~~ bophelo
 ba bona ba maatlang a Radimo, o
 utlwa motho a re ka eKaba e
 e be Radimo ba me. nkabo ke
 sule kapa ke tisetse.

[Dinaledi tsôna ~~to~~ thwê fa e
 ngwê ya tsôna e ka siana
 Senaka-rgwedi e bolila lesa
 la ~~to~~ Kosi kapa ~~to~~ Sosana.
 Go thwê ~~to~~ di siane fela ya bo di
 Kapaola ~~to~~ Arina a lefathe.

[Ngwedi yona batho ~~to~~ ba rate
 bana ba e lebella bosiu, ~~to~~
 ba e lelala bosiu bare ~~to~~ tla re ba
 robetse ba tlapisa dikobô ka metsi.
 Ngwedi e lebya ke ba ~~to~~ odi fela.

[fa motho a tsofetse thata, kwa ~~to~~ batho
 o thlomphiwa thata ~~to~~ thwê ke
 (yena) yona ~~to~~ Radimo ya lefathe, ~~to~~
 thwê fa ~~to~~ motho a sa ~~to~~ tshware
 pila Radimo ba ba suleng ba
 ka utlwa bothoko. Leru le le
 solofetsweng ke Ba-~~to~~ batho ~~to~~ ba
 resetsa pula ke ~~to~~ Kelepeng leru
 la ~~to~~ mami ~~to~~ mami. ~~to~~ thwê ke
 lona leru le neng le nesa pula
 ya mnete fa le fetlha ke dingaka.
 Go e ka re leru la ~~to~~ Kelepeng le re
 le ya tsoa moya wa foka batho
 ba tla ~~to~~ pula e re e tla na, fela ~~to~~
 kana moya. fa moya o ka nna wa
 foka ka methla ~~to~~ kana le maru.
 batho ba thoma ~~to~~ belaêla ba re,
 ke potilwê ke ba bangwê kwa moro
 nana e tshwanetse ke ~~to~~ boneswa
 e na le dibêla. Kosi fa e ~~to~~ alefisitswê
 ke setshaba sa yona, ~~to~~ thwê pula
 e ka nna ya kana ~~to~~ na, ka ~~to~~
 melimo le yona e be e ~~to~~ alefile ka
 baka la ~~to~~ Arina. ~~to~~ thwê fa motho
 a rata ~~to~~ bolaya yo ka boloi, o re,
 e ketê ~~to~~ melimo ya bo-~~to~~ e ka nthusa
 ka mmolaya a swella.

Ja e kare batho ba tsoela ba bona
 mouwane o tletse nana, ba re pula
 ya medupe e ya fithla. Ja e kare
 pula ya medupe e ntse e na ba
 utlwa e duma thata, batho ba
 Mfathla o tla utlwa motho a re
 janong e lele. Ja pula ya medupe
 e na ba utlwa e sa dume ba re
 pula e sa le e ntsi mo bodimo,
 le ma maru a ka phatlalla ba
 re a ile ro balala, a tla thaba
 a dutile metsi kwa ~~Matleng~~^Mawatleng.
 Ba ro naga ~~Mmatshaba~~ mosadi-mo^olo
 wa ~~Makwane~~ mmina phuti kwa
 Mfathla, o re fa ro sule motho
 mo ~~Mfathla~~ ~~bo~~ ~~bo~~ ~~bo~~ ba^obo
 mosta ba re ba mo lla ngwa^o
 di le tharo. Ka moro ro ~~ta~~ ngwa^o
 tse tharo, phathla ya mosadi e ya ntshwa
 e abiwu, ja^o ~~ta~~ ~~ro~~ ~~ta~~ thwe bofipi bo
 aposable bo ile ~~Madimong~~. Naledi ya
 masa ke naledi e reng e binwa
 ke banna ho^o ka le weng ma^oube.
 Monna o utlwe are, ~~Ma~~ube wee
 naledi ya masa sekhotwane,
 basadi wee naledi ya masa, mpheng
 sekhotwane. Sekhotwane ke
 bo mosadi, ke nna ya banna ro
 basadi. Ja ngwedi kapa letsatsi
 le fipetse, ba re le sule, ke ro le ya
 lla, ro sule ~~ro~~ ~~ro~~ e tona thata, ba
 bangwe ba re di supa madi a ntwa
 a tla tsholo^oang. ~~Basadi~~ ^{Matebele} ba Mfathla
 ba dumela ro ~~ro~~ ~~ro~~ ~~ro~~ ba
 suleng ke bona ba ba bolokang mo
 malwetsing. Ja motho a sule, ro thwe
 o biditswe ke ~~Madimo~~ babo - ~~ro~~ ~~ro~~ ~~ro~~
 thwe. ~~Molala~~-tladi wa bosiu wa dinaledi
 ro thwe o bala masiu, ro thwe fa retolonia
 o busa masiu, dik^o ~~ro~~ ~~ro~~ di le ro
 bolila dinako. ~~Mokoko~~ ~~Mokoko~~ e lla
 e re, ~~ro~~ ~~ro~~ ~~ro~~ Mfathla ro thwe e
 e ~~ro~~ ~~ro~~ bosiu. Mokoko fa o lla ro
 thwe o re, 'Ke ya ka kal wee'. Ja mokoko
 o lla, ~~ro~~ ~~ro~~ ~~ro~~ tshadi e kekela, ro thwe

Kêndu yona ke sejo sa bak⁹ kalabye,
 fela basimane ba lairwa⁹ re fa
 ba ka ja Kêndu kapa ba e bolaya,
 pele ba ntshe pelô ya yona ba e
 lathle. ⁹thwê pelô ya Kêndu ka
 nke e swa⁹ e re e nne e thenyathenya
 fela, ja⁹ na⁹ ka motho a ka ja
 Kêndu le pelô⁹ thwê⁹ ka a nke
 a swa kapele; e re⁹ be batho ba yo
 mo epêla a ntse a thenyathenya.
⁹thwê yako a sule, fela⁹ phêla
 pelô fela. Kwa⁹ ka ebfathba⁹ ka ba
 dumele⁹ le⁹ radima la pula
 le ka bolaya motho kapa Kêno,
⁹thwê le ratha sethbare monatô
 kapa monyela, ⁹thwê ke nonyane
 e tshen⁹ ya melome wo mosibidu,
 e ja bo-Kêndutala mo dithbareng.
⁹thwê ka rathile sethbare, e epêla
 le⁹ la yona⁹ nonyane mo, mme e tla
 re ngwana⁹ e e latelang ya tla
 ya thothotsha⁹ tana ya yona.
⁹thwê di nna kwa thabeng tse
 Kêlo le kwa⁹ kwatlang⁹ ka pula
 e Kêlema e duma⁹ ⁹thwê
 dinonyane tse di be di akare
 ka diphepha⁹ tsa tsôna, dipitanya
 diphuka. Le⁹ radima lona, ⁹thwê
 ke leithô⁹ la yona, mme
 ka⁹ thwê leithô⁹ la yona⁹ le
 ratle⁹ ⁹bona, pelô se se⁹ shwen
 kapa se se⁹ sibidu. Janong fa
 pula e⁹ radima batho ba
 thibe⁹ tsa dili tse tshwen, e bile
 ba tsupa melomoya⁹ bonafle
 diipone tsa sek⁹ la ba a di
 thibe⁹ tsa, ⁹thwê e kakwata
 fa e ipona ka mo⁹ tsôna.
 Ka e rathile, sethbare, ⁹thwê tla
 thwê⁹ re⁹ na le⁹ kodu-
 tala. ⁹thwê le⁹ radima le ka
 ratha Kêno kapa motho, batho
 ba re tla di-mothwana ya
 dineellwa. ⁹thwê bo⁹ lo-⁹ lo⁹ ka

Todi: 2/2/1926

⁹ paka Mmakwana mosadi-
⁹ mosadi wa Mmakwane pula e
⁹ nang ka mabadi e re e
⁹ lélékwa ke dingaka, ~~o re~~
⁹ pula e nang e bitswa ke
⁹ dingaka thata ke ~~Mmakwane~~
⁹ le Butswane pula ya
⁹ medupi. Batho-batsho ba re fa
⁹ o tsamaya bosiu o se ka wa
⁹ tsamaya o rwele nama, nama
⁹ o thwe e ratwa ke setlotlwane
⁹ kapa (sepo) thata. ~~o~~ thwe
⁹ fa motho a rwele nama bosiu
⁹ o tla sheketliswa ke ~~dipoko~~
⁹ thata. ~~o~~ thwe ~~sepo~~ ya bo e le
⁹ motho a re a sule ka helo
⁹ bothoko kapa a belaela ka
⁹ la dikomo sa ~~raswe~~. ~~o~~
⁹ thwe ka motho a sa rokala le
⁹ thube ntlu ya ~~raswe~~ le e
⁹ thome ~~ongwe~~, ka e thomilwe
⁹ ~~ongwe~~ ~~sepo~~ o thwe ka nke
⁹ se itse ~~ore~~ ntlu sone kapa
⁹ kome, sa sone di a tswi
⁹ kae. ~~o~~ thwe jama se name
⁹ se tmele. ka ~~ore~~ se itse fela
⁹ sone mo ntlu ya sone e nang
⁹ e le teng, ka se bone ntlu e
⁹ ngwe e mabapi se ~~o~~ ya
⁹ ya ka teng, se nne se boye-boyé
⁹ mo maropeng fela. ~~o~~ thwe ka
⁹ motho a paka e le ~~sepo~~, mmele wa
⁹ ~~raswe~~ kwa lebitleng ka o jwe ke
⁹ diboko kapa lerwana, ~~o~~ lebitla
⁹ la motho ya paka ~~o~~ thwe le
⁹ bone ka mosimane mo thloso
⁹ ya lona. ~~o~~ thwe se tswa ka
⁹ mosimane wo ka se ya ~~o~~ tshosa
⁹ batho. ~~o~~ pula e neli thata ~~dipoko~~
⁹ tso tsothe di tswa ka mabitleng
⁹ bosiu, ba ~~o~~ ba re di bo di
⁹ tshaba botšidi di ka mabitleng.
⁹ Nonyane thlathlamedupe, ka e
⁹ ka ka tsatsi le wetse. ~~o~~ thwe e
⁹ boléla ~~o~~ re pula e ~~o~~ ruzi.

